

Narkosläkare häktad misstänkt för dråp

En narkosläkare vid Astrid Lindgrens barnsjukhus häktades den 6 mars på sannolika skäl misstänkt för dråp på ett spädbarn.

Barnet dog i september i fjol på Astrid Lindgrens barnsjukhus. En obduktion visar enligt åklagaren Elisabeth Brandt att hon har fått en dödlig dos av tiopental och morfin. Åklagaren säger att doserna är så höga att det inte kan ha varit fråga om ett misstag.

– I obduktionsprotokollet från rättsmedicin i Solna framgår att det här är följden av en aktiv handling, säger Elisabeth Brandt och syftar på överdoseringen.

Den läkare som häktades, misstänkt för dråp, var i tjänst under patientens sista timmar i livet. Hennes advokat, Björn Hurtig, håller med om att obduktionsprotokollet pekar på att fel har begåtts, men han är däremot inte övertygad om att brott begåtts.

– Och det är heller inte säkert att just min klient varit

Foto: Mikael Sjöberg/Scampix

Den 2 mars hämtades den nu häktade läkaren på sin arbetsplats på Astrid Lindgrens barnsjukhus.

inblandad i det som hänt, säger Björn Hurtig.

Läkaren nekar till brott. Björn Hurtig har överklagat domstolens beslut om häktning. När detta skrivs har hovrätten ännu inte tagit ställning till överklagandet.

En grund för häktningen är att det bedöms finnas risk för att läkaren annars kunnat undanröja bevis eller på annat sätt försvåra utredningen; framför allt pekade åklagaren på att det inte kan uteslutas att läka-

ren kan påverka en undersköterska som ska höras.

Motivet kan enligt åklagaren ha varit barmhärtighet.

Men Eva Nilsson Bågenholm, ordförande i Läkarförbundet, som haft kontakt med den häktade läkarens kolleger, tycker att det låter märkligt.

– Det fanns redan ett beslut om att avsluta den livsuppehållande behandlingen.

Det var den 2 mars som polisen hämtade läkaren på hennes arbetsplats. Många upplevde hämtningen dramatisk och direkt olämplig inför såväl kolleger som patienter.

Åklagare Elisabeth Brandt kommenterade detta efter häktningsförhandlingen:

– Polisen var väldigt diskret när de kom till KS. Sedan utvecklade det sig på ett annat sätt. Vi beklagar det, sa hon.

Åtal ska ha väckts senast den 13 mars kl 11.00.

Sara Gunnarsdotter

Läs mer Uppdateringar samt läsarkommentarer på lakartidningen.se

»Fruktansvärt att en kollega blivit häktad«

– Jag är förfärad. Det är fruktansvärt att en kollega blivit häktad.

Det säger Eva Nilsson Bågenholm (bilden) apropå att en narkosläkare på Astrid Lindgrens barnsjukhus häktats, på sannolika skäl misstänkt för dråp.

– Utan att veta vad som har hänt så handlar det här ju om palliativ vård.

När det gäller patienter som är på väg att dö så ger man läkemedel för att lindra ångest och smärta, och det kan även gälla spädbarn.

Men dessa läkemedel kan också förkorta livet, det är väl känt enligt Eva Nilsson Bågenholm.

– Många läkare känner ju nu att »det kunde lika gärna varit jag som suttit häktad«.

Eva Nilsson Bågenholm säger att Läkarförbundet kommer att ge allt stöd som är möjligt åt kollegan.

– Åtminstone så kan vi bistå med sakkunskap till advokaten.

Enligt åklagaren lades utredningen kring den första polisanmälan som föräldrarna gjorde i oktober i fjol ner. Men det är ändå den utredningen som givit upphov till en ny polisanmälan i början av 2009.

– Jag tycker att det hade varit rimligare att vända sig till Socialstyrelsen om man upptäcker något som är fel. Det är bättre att det utreds där den medicinska kompetensen finns.

Sara Gunnarsdotter

Tidigare felbehandling av flickan Lex Maria- och HSAN-anmäld

Flickan i fallet med den häktade läkaren föddes på försommaren i fjol redan i vecka 25 med svår asfyxi. Ett par dagar efter förlösningen råkade en sköterska under en natt ge flickan Addex-Natriumklorid 4 mmol/ml i stället för natriumklorid 9 mg/ml. Det ledde till mycket höga natriumnivåer och dagen efter kunde man via ultraljud se en bilateral hjärnblödning av grad 2–3, eventuellt 4.

Händelsen anmäldes enligt Lex Maria. Ingen kan säkert säga huruvida hjärnblödningen är en följd av hypernatremi annat än att de sammanfaller i tid. Prematuritet och asfyxi, är i sig riskfaktorer för

uppkomst av hjärnblödning, skriver verksamhetschefen i sin anmälan.

Socialstyrelsen skriver att dödsorsak och dödsätt fortfarande är oklara – 21 oktober 2008 – »men de sammantagna fynden talar för att flickan avlidit till följd av sviterna av hjärnblödningen«. Socialstyrelsen anser att de åtgärder som verksamheten själv vidtagit för att inte händelsen ska upprepas är tillräckliga. Vidare konstateras att sjuksköterskan inte följt gällande föreskrift när det gäller iordningställande av läkemedel. Men eftersom modern har anmält sköterskan till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd har Socialstyrelsen inte tagit ställning till ansvarsfrågan

avseende det medicinska omhändertagandet.

Modern anmälde också en läkare – en annan än den som nu sitter häktad – till Ansvarsnämnden för att inte ha gjort tillräckligt för att stoppa förlösningssvårkarna, som alltså kom i gång alltför tidigt.

Nämnden har ännu inte fattat beslut i ärendena.

Den lilla flickan dog den 20 september i fjol, knappt 16 veckor gammal. Hennes liv hade då bedömts som bortom räddning och man hade fattat beslut om att stänga av respiratorn. Hon fick läkemedel för att bland annat lindra smärta och dämpa känslor av lufthunger. Barbro Fridén, chef för barndivi-

sionen vid Karolinska Universitetssjukhuset, säger att det inte finns några resonemang i journalanteckningarna om att anmäla flickans död enligt Lex Maria. Flickans anhöriga har inte gjort någon anmälan till Ansvarsnämnden i samband med dödsfallet. I stället gjorde de en polisanmälan.

Utredningen kring föräldrarnas polisanmälan lades emellertid ner, men från obduktionen som gjordes i samband med den framkom senare nya uppgifter som resulterat i en ny polisanmälan. När den gjordes och av vem är belagt med förundersökningssekretess.

Sara Gunnarsdotter

»Det händer inte helt sällan att vi blir kontaktade av åklagare som inte känner till sjukvårdens rutiner«, säger Lars-Erik Holm. Han är kritisk till att den aktuella åklagaren inte pratat med Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen startar en egen utredning

Under helgen beslöt Socialstyrelsen att öppna ett eget ärende utifrån fallet som lett till att en narkosläkare häktades misstänkt för dråp.

Socialstyrelsens generaldirektör, Lars-Erik Holm, är förvånad över att åklagare Elisabeth Brandt inte har tagit kontakt med Socialstyrelsen.

– **Vår erfarenhet** är att åklagare kontaktar Socialstyrelsen innan man agerar, säger han.

Nu öppnar Socialstyrelsen ett eget ärende om händelsen.

– Vi vill bilda oss en uppfattning om vad som har hänt, om något har avvikit från rutinerna. Vi ska utreda det här i lugn och ro, men många handlingar är ju belagda med förundersökningssekretess, så jag vet inte hur det går.

Socialstyrelsen kommer inte i första hand att ta kontakt med åklagaren.

– Men vill hon ta kontakt med oss så vet hon var vi finns.

Lars-Erik Holm har också reagerat på att några vill koppla händelsen till debatten om eutanasi.

– Om man börjar tala om dödshjälp i det här fallet så antyder man att vården har en dold agenda. Att sjuk-

vårdens uppdrag är att bota, lindra och trösta får inte ifrågasättas. Det är hela värdegrunden.

Många har också efterfrågat riktlinjer för vård i livets slutskede och terminal sedering. Lars-Erik Holm säger att det på Socialstyrelsen redan pågår ett arbete med att se över det allmänna rådet från 1992 om vård i livet slutskede.

– Vi har bland annat haft en liten hearing om just terminal sedering, säger han.

Men i rådet har hittills inte funnits specificerat vad som gäller beträffande barn, utan Lars-Erik Holm säger att man utgått från att varje fall är unikt och måste behandlas därefter.

– Men det kan finnas anledning att specificera sig utifrån åldersgrupper. Barn har också en annan laddning än sjuka gamla.

Lars-Erik Holm tycker att uppståndelsen kring själva händelsen är oproportionerligt stor.

– Vården hanterar dagligen liknande situationer. Att dessutom säga att det här är ett tredebrott är att vulgarisera debatten.

– Att man gör en polissak av detta är en unik händelse.

Sara Gunnarsdotter